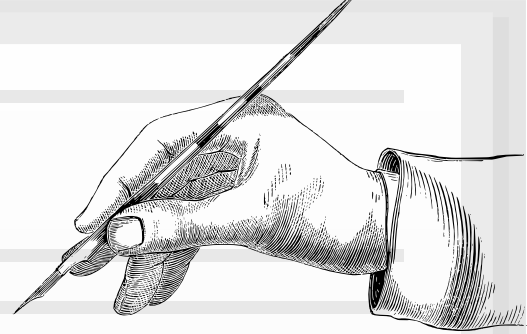

Právo na odpoveď a opravu

Informačná grafika
odboru Parlamentný inštitút
Kancelárie NR SR

k porovnávacej analýze
Parlamentného inštitútu č. 14/2024
Právo na opravu a vyjadrenie
v tlačových zákonoch štátov EÚ

Rozdiel medzi právom na vyjadrenie (odpoveď) a právom na opravu môže byť vzhľadom na právne poriadky niektorých štátov minimálny a často sa i zamieňa. Legislatíva obvykle zaväzuje tlač k uverejneniu reakcie dotknutej osoby a nazýva to buď právom na odpoveď, alebo právom na opravu. Rozdiel môže spočívať v rozsahu práv a obsahu reakcie:

Oprava obvykle umožní stručnú opravu nepravdivých alebo nepresných výrokov a neumožní uverejnenie akéhokoľvek iného obsahu.

Odpoveď alebo vyjadrenie umožňuje prezentovať osobe stanovisko k spornej problematike ako reakciu na predchádzajúce tvrdenia; nemusí byť obmedzené na opravu len nepravdivých informácií.

Právo na odpoveď (vrátane práva na vyjadrenie): *Belgicko, Cyprus, Česko, Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Litva, Luxembursko, Malta, Nemecko, Rakúsko, Slovinsko, Slovensko, Taliansko;*

Právo na opravu (vrátane práva na stiahnutie nepravdivých informácií): *Cyprus, Fínsko, Francúzsko, Chorvátsko, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko, Portugalsko, Slovinsko, Španielsko, Taliansko.*

Oba inštitúty majú v právnom poriadku zakotvené: *Cyprus, Fínsko, Francúzsko, Chorvátsko, Slovinsko, Taliansko.*

Na čo možno reagovať,
čo možno opravovať?

V germánskom modeli
LEN FAKTY
napr. *Dánsko, Nemecko,
Poľsko, Rakúsko*

V románskom modeli
AJ HODNOTOVÉ SÚDY/
PREZENTOVANIE NÁZOROV
napr. *Francúzsko, Grécko,
Chorvátsko, Portugalsko,
Španielsko*

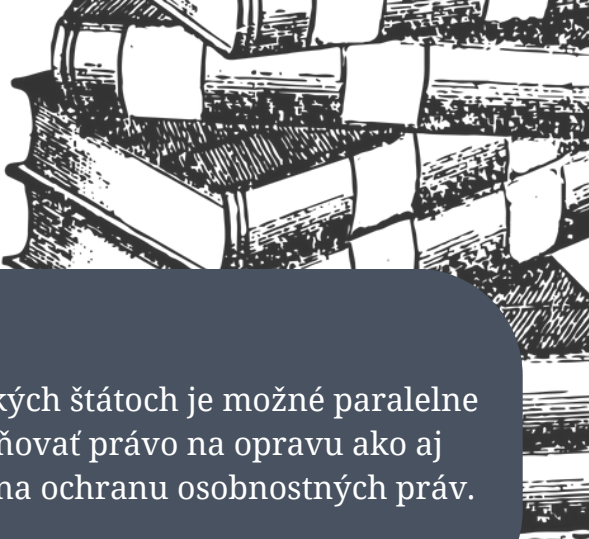
LEGISLATÍVA

- **ústava:** *Grécko, Chorvátsko, Portugalsko, Slovinsko*
- **zákon o práve na odpoveď/opravu:** *Belgicko, Španielsko*
- **tlačový zákon:** *Cyprus, Česko, Francúzsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Taliansko*
- **zákon o slobode prejavu v masmédiách:** *Fínsko, Luxembursko*
- **zákon o masmediálnej zodpovednosti:** *Dánsko*
- **mediálny/masmediálny zákon:** *Chorvátsko, Lotyšsko, Malta, Rakúsko, Slovinsko*
- **zákon o poskytovaní informácií verejnosti:** *Litva*
- **zákon o vydavateľoch publikácií:** *Slovensko*

Právo je potrebné uplatniť u vydavateľa alebo šéfredaktora do:

- **pár dní**
 - 7 (*Španielsko*)
 - 10 (právo na odpoveď na *Cypre*)
 - 14 (*Fínsko*), dva týždne (*Litva*)
 - 21 (*Poľsko*)
- **30 dní (alebo do 1 mesiaca)**
 - *Česko, Chorvátsko, Maďarsko, Malta, Slovensko*
- **2 mesiacov**
 - *Rakúsko*
- **3 mesiacov (alebo 90 dní, či 12 týždňov)**
 - *Belgicko, Dánsko, Luxembursko*
 - *Francúzsko*, ktoré pri niektorých nenávisných prejavoch predĺžilo lehotu do 1 roka
- **6 mesiacov** (*Lotyšsko*)

Zverejniť odpoveď alebo opravu je povinný vydavateľ alebo šéfredaktor zväčša bez zbytočného odkladu v nasledujúcom vydaní podľa periodicity publikácie, a to na rovnocennom mieste vo vzťahu k pôvodnému tvrdeniu.

Vo všetkých štátoch je možné paralelne uplatňovať právo na opravu ako aj žalobu na ochranu osobnostných práv.

Povinnosť uverejniť odpoveď alebo opravu je stanovená vždy. Zákony však zakaždým myslia i na výnimky, keď je možné uverejnenie odmietnuť, najmä z dôvodu možného trestného či nemorálneho obsahu a z dôvodu, že sa obsah odpovede alebo opravy netýka dotknutej osoby či skutočností uvádzaných pôvodným tvrdením.

To, čo sa pôvodne vnímalo ako obmedzenie slobody prejavu a slobody tlače, ktoré je zaručené článkom 10 EDLP, sa dnes vykladá ako doplnok k tejto slobode. Text odpovede na predchádzajúce tvrdenie totiž zabezpečuje, aby sa k tomu vyjadrilo viacero strán, a tým podnecuje spoločenskú diskusiu.

Súdne konanie má byť rýchle a účinné:

- **po uplynutí lehoty na zverejnenie podať návrh na súd:**
 - do 7 pracovných dní (Španielsko), do 10 dní (Portugalsko), do 15 dní (Česko), do 30 dní (Fínsko, Chorvátsko, Slovinsko), do 6 týždňov (Rakúsko), do 3 mesiacov (Francúzsko);
- **súd žalobu preskúma alebo rozhodne:**
 - do 10 dní od predvolania (Francúzsko), do 30 dní (Lotyšsko, Poľsko);
- **súd nariadi pojednávanie:**
 - do 7 dní (Španielsko), do 8 dní (Chorvátsko), do 15 dní (Maďarsko), do 45 dní (Slovinsko).

Malo by sa zaručiť, že verejnosť dostane úplné informácie v súlade so všeobecnou praxou a zákonom, odôvodnené nadržaným, legitímnym verejným záujmom, na základe spravodlivých faktov.
Žiadosť o odpoveď by sa mala predložiť v primerane krátkom čase, nemala by byť príliš dlhá a ani porušovať oprávnené záujmy tretích strán.

Rezolúcia Rady Európy o práve na odpoveď z 1974

Zásah do slobody prejavu vyplývajúci z § 10 berlínskeho tlačového zákona je nevyhnutný na ochranu dobrého mena osoby. Zostáva analyzovať, či je intervencia „v demokratickej spoločnosti nevyhnutná“, či reaguje na naliehavú sociálnu potrebu, a to primeraným, vhodným a odôvodneným spôsobom.
ESLP v prípade Axel Springer SE v. Nemecko

Hoci ESLP považoval právo na odpoveď za obmedzenie slobody spravodajských médií uplatniť svoje redakčné uváženie pri rozhodovaní o uverejnení článkov od fyzických osôb, rozhodol, že výnimočne okolnosti vyžadujú, aby noviny v prípade urážky na cti zverejnili ospravedlnenie alebo vyjadrenie. Štát môže mať „pozitívnu povinnosť“ pomôcť jednotlivcovi uplatniť právo na slobodu prejavu v médiách a musí zabezpečiť, aby odmietnutie prístupu k médiám nebolo svojvoľným a neprimeraným zásahom do slobody prejavu jednotlivca, a aby každé takéto odmietnutie bolo možné napadnúť pred príslušným vnútroštátnym orgánom.
ESLP v prípade Melnychuk v. Ukrajina

Základné fakty

- Právo na vyjadrenie (odpoveď) alebo právo na opravu v tlači má v právnom poriadku upravených 21 členských štátov EÚ.
- Uplatniť právo si môžu po smrti dotknutej osoby blízke osoby, dedičia, zástupcovia.
- Odpoveď alebo oprava musí byť vždy písomná.
- Súčasťou legislatívnych úprav sú lehoty na zaslanie opravy alebo odpovede, ich rozsah a možnosť oprávnených osôb obrátiť sa na súd.

KANCELÁRIA NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ODBOR PARLAMENTNÝ INŠTITÚT
august 2024

Autorka: JUDr. Helena Latáková, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka odboru Parlamentný inštitút

Zdroj: Porovnávací analýza PI č. 14/20204 Právo na opravu a vyjadrenie v tlačových zákonoch štátov EÚ
<https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm/2024>

Materiál slúži najmä pre poslancov NR SR a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia.

Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov.

Materiál neprešiel jazykovou úpravou.